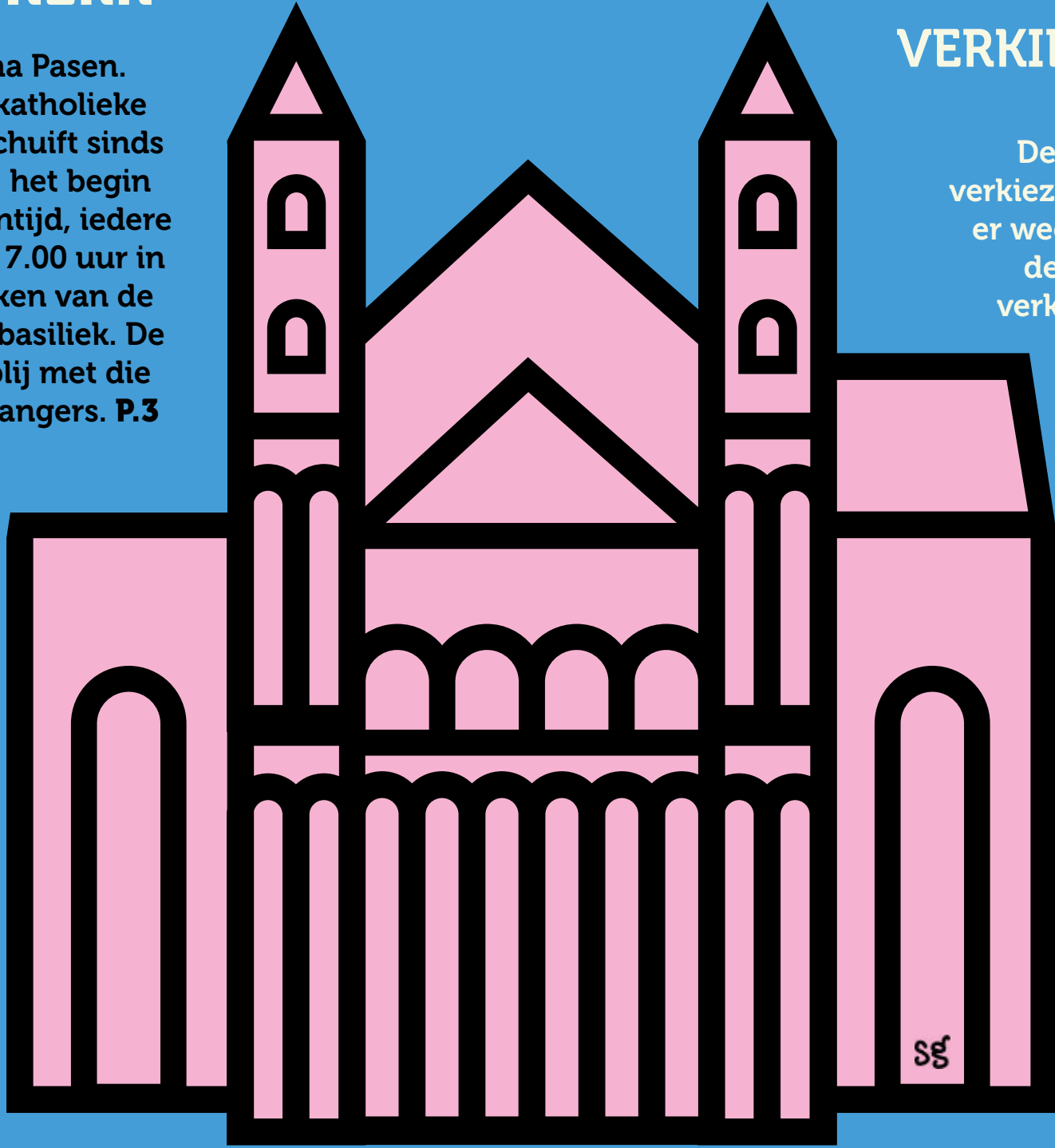

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT ____ JAARGANG 44 / 28 MAART 2024 Nr 24

OM 7.00 UUR IN DE KERK

Het is bijna Pasen.
Een groep katholieke studenten schuift sinds 14 februari, het begin van de vastentijd, iedere ochtend om 7.00 uur in de kerkbanken van de Sint Servaasbasiliek. De pastoor is blij met die jonge kerkgangers. **P.3**

INCLUSIEF VERKIEZINGS- KRANT

De universitaire verkiezingen komen er weer aan: check de bijgevoegde verkiezingskrant.

SLIMMER ACADEMISCH JAAR

Vier weken korter en dus een langere kerstvakantie en zomervakantie. De faculteit Science and Engineering gaat vanaf september uittesten of een korter academisch jaar de werkdruk echt gaat verlagen. **P.5**

PASEN

Volgende week verschijnt in verband met Pasen geen papieren *Observant*. Het eerstvolgende nummer verschijnt op donderdag 11 april. Ga voor het laatste nieuws naar www.observantonline.nl

Riki Janssen

redactioneel

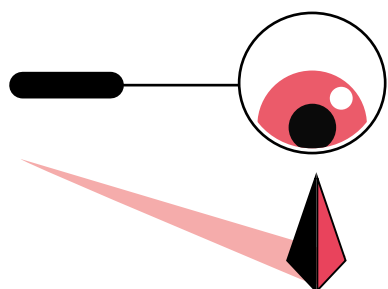
“Die printer gooien we het raam uit, maar jij bent onvervangbaar”

“Het is zo'n hartverwarmende dag vandaag, dat je denkt: waarom ga ik eigenlijk weg?” Toch is het besluit van collega MT (Mo voor de redactie) weloverwogen. Hij is het reizen van Amersfoort naar Maastricht - een keer per week - meer dan beu. Hij gaat, na meer dan 25 jaar redacteurschap bij *Observant*, de laatste jaren nog maar twee dagen per week, verder als freelance-journalist. En dus haalden we deze week herinneringen op. Aan de fietstocht naar de top van de Alpe d'Huez, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van *Observant*, waar hij als enige van de bijna honderd UM'ers een verkeerde afslag nam en tot grote hilariteit via de andere kant over de finish kwam. Maar ook aan de kop boven zijn allereerste *Observant*-artikel in maart 1998: 'Mannelijke vrijgezel met baan grijpt vaak naar de fles'.

Aan zijn voorliefde voor vraag-antwoord interviews (waarbij de vragen ook worden uitgeschreven), de hoogleraar die hij het vaakste interviewde (Onno van Schayck), de onafscheidelijke slappe bruine aktetas, zijn fiets die na zijn verhuizing stond te verpieteren in de universitaire rekken en waarvan de banden altijd te leeg waren. En ook de titel 'chef printer' die hij ooit verwierf. Waarom? De immer haperende printer, een ergernis die we maar niet opgelost kregen, stond toevallig bij hem in de buurt. Zijn onderkoelde humor kwam ter sprake. Toen hij werd opgebeld door zijn aanstaande collega CF die wilde weten hoe het was om met een getrouwd stel in het team te werken, luidde zijn antwoord: “Oké hoor, maar ze zitten wel de hele dag te zoenen.” Zijn kritische blik tijdens vergaderin-

gen - 'Die kop kan toch een stuk steviger?!' - kwam voorbij, net als uiteraard zijn talrijke goedgeschreven artikelen. Maar de bloemen, de envelop voor het weekendje weg, de poster met oude foto's en herinneringen, gingen toch eerst en vooral over de man, geboren in Kerkrade, afgestudeerd in Nijmegen, die een zeer geliefde collega was. Of zoals redacteur WD het formuleerde: “Wat een fijne collega ben je, en wat jammer dat je ons gaat verlaten. Maar we zullen overleven, en die printer? Bij problemen gooien we 'm het raam uit, jij bent onvervangbaar.” We gaan hem missen.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: Cleo Freriks en Dennis Vaendel

Hulp bij klimaatangst

Het is moeilijk om nog een plek op de wereld te bedenken waar het weer de afgelopen jaren niet 'te' is geweest: te heet, te droog, te nat, te koud, te stormachtig. Om nog maar te zwijgen over alle alarmerende rapporten over de toekomst van de planeet. Steeds meer mensen zijn daardoor zo bezorgd over het klimaat dat ze lijden aan wat klimaatangst of -depressie wordt genoemd.

Bij de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) vond men het probleem dusdanig groot dat ze vanaf nu, als eerste in Nederland, de track Geestelijke zorg en Planetaire gezondheid aanbieden. Het is bedoeld voor masterstudenten die aan de slag willen met existentiële vragen rond de ecologische crisis, zo staat in het persbericht. Het is onderdeel van de master Spiritual Care van de Amsterdamse theologiefaculteit.

De toekomstige geestelijke verzorgers gaan niet alleen met moedeloze klimaatactivisten aan de slag. “Denk ook aan boeren, die te maken krijgen met vragen rond bestaanszekerheid”, zegt docent en initiator Hans Alma.

Weinig werkenden op Goede Vrijdag

Morgen een vrije dag? Dat geldt niet voor alle UM'ers. De universitaire cao staat vanaf dit jaar toe dat medewerkers Goede Vrijdag kunnen 'inruilen' voor een andere (religieuze) feest- of herdenkingsdag. Een mogelijkheid die ook nadrukkelijk door de UM gepromoot werd op het medewerkersintranet: als “internationale werkgever van een diverse gemeenschap” gaat men “ruimhartig” met ruilverzoeken om.

De belangstelling blijkt echter beperkt. Vooralsnog verwerkte de afdeling HR slechts zes verzoeken, laat beleidsmedewerker Manon Duchateau desgevraagd weten. De UM'ers in kwestie werken op Goede Vrijdag om vrij te hebben tijdens Eid-al-fitr (het Suikerfeest), Rosj Hasjana (Joods Nieuwjaar) of de 11de van de 11de (opening carnavalsseizoen). Of er ook ruilverzoeken zijn afgewezen - iets dat een leidinggevende mag doen in het geval van “zwaarwegende bedrijfsbelangen” (denk aan de sluiting van een gebouw) - weet Duchateau niet. “Maar we hebben er geen signalen over ontvangen.”

Duchateau erkent dat het aantal verzoeken “op het eerste gezicht laag lijkt”, maar wijst erop dat de UM al “een breed scala aan flexibele mogelijkheden biedt. Bovendien komen medewerkers die standaard vrij hebben op vrijdagen niet in aanmerking, terwijl anderen al voldoende vakantie- of compensatie-uren hebben om vrij te zijn op de feest- of gedenkdagen die ze willen vieren.” Een uitbreiding van het ‘flexibel feestdagenbeleid’ naar andere ‘vrije’ dagen (een onderwerp aan de cao-onderhandelingsstafel) zou ze dan ook “toejuichen. We blijven streven naar het bieden van flexibele opties.”

Politieachtervolging

De gemiddelde Maastrichtenaar zal niet meer raar opkijken van politieagenten op straat die achtervolgd worden door een cameraploeg. Er werden immers al achttien seizoenen van de populaire politiserie *Flikken Maastricht* in de stad opgenomen. De komende maanden worden er echter geen acteurs in het vizier genomen, maar echte agenten. Voor het tv-programma *Bureau Maastricht* volgt presentator Ewout Genemans sinds deze week zes agentenduo's tijdens hun dagelijkse werkzaamheden. Eerder vormden onder meer Amsterdam, Rotterdam en Den Haag het decor van de populaire realityserie. Dat de keuze voor het zesde seizoen op Maastricht viel, is niet verwonderlijk, licht Genemans toe op Instagram. “Dicht aan de grens, met een bruisend uitgaansleven, studenten- en voetbalstad, woonplaats van veel expats en een internationale allure.” Volgens burgemeester Wim Hillenaar zal de serie ook “de rauwe randjes” tonen, want “niet alles is Sjiek en Sjoen” in de stad, zo vertelt hij tegen *De Limburger*. “Dat is goed, want het zorgt er ook voor dat de politie op meer steun kan rekenen.” Wetsvertreders zijn dus gewaarschuwd: nog tot en met september kunnen ze - naast agenten - zomaar een camera op hun snufferd krijgen. Vanaf oktober is de serie te zien op RTL4 en streamingdienst Videoland.

Een vroege mis als voorbereiding op Pasen Studenten bidden als de stad nog slaapt

Foto: Joey Roberts

Buiten klinkt het geruis van veegwagentjes die voor dag en dauw de Maastrichtse straten schoonmaken. Binnen, in een kleine kapel in de Sint-Servaasbasiliek, klinken Latijnse en Engelse gebeden. Vóór zeven uur 's ochtends je bed uit om naar de kerk te gaan? Een groepje katholieke studenten – zo'n 20 tot 25, het varieert per dag – doet dat al sinds 14 februari.

Dat was behalve Valentijnsdag ook het begin van de veertigdagentijd, de voorbereidingstijd op Pasen. Reden voor enkele studenten om pastoor John Dautzenberg om een dagelijkse vroege viering te vragen. Die staat er graag op tijd voor op: hij vindt het bemoedigend om jonge mensen

in zijn kerk te zien.

Maar toch: om zeven uur al? “Het is vroeg”, beaamt de Italiaanse student Business Engineering Mattia Valente tijdens het gezamenlijke ontbijt na afloop in de sacristie. Maar: “Naar de mis gaan brengt me dicht bij God.” Louis de Boissieu was er tot nu toe iedere dag bij. In eerste instantie viel hem dat zwaar, “ik ben gewend om laat op te staan. Maar ik ga om te helpen”. De Franse student European Studies is namelijk misdienaar. “Het is belangrijk voor me”, zegt hij. “Ik vind het goed om de dag met Christus te beginnen en tijd te nemen om te bidden voor andere mensen.”

De Boissieu kijkt uit naar Pasen, dat dit weekend

gevierd wordt: “Het feest van de verrijzenis van Christus, het fundament van mijn godsdienst.” Hij viert het thuis, met zijn familie in Frankrijk. Voor Valente zit familiebezoek er niet in: “Ik heb twee dagen na Pasen nog een tentamen.” Hun vroege kerkgang werpt trouwens ook praktische vruchten af, merken de twee. “Ik heb de hele dag nog voor me”, zegt Valente. “Als ik dadelijk naar de bibliotheek ga om te studeren, ben ik al helemaal wakker.” Nu hij vroeg uit de veren moet, heeft ook De Boissieu meer tijd voor zijn studie. Glimlachend: “Ik ben nu op tijd én voorbereid in mijn lessen.”

Peter Doorakkers

Petitie voor gratis publicatie open access-artikelen

Een open access-artikel zit weliswaar niet achter een betaalmuur, maar uitgever vragen wel geld om het te publiceren. Daarom roept een groep internationale cognitieve wetenschappers – van onder andere de Universiteit Maastricht – hun collega's nu op om in gratis journals te publiceren.

Deze zogenoemde Diamond Open Access-journals vragen geen vergoeding voor het publiceren van een artikel, niet van de wetenschapper, noch van de universiteit. Een goede zaak, vindt Laurens Kemp, promovendus bij klinische psychologie en een van de initiatiefnemers van de oproep. “De publicatievergoeding voor een open access-artikel bij een uitgever waar de UM geen contract mee heeft,

kan oplopen tot wel vijfduizend euro. Van 2015-2018 is er wereldwijd 1 miljard dollar aan tarieven betaald. Onderzoekers die niet aan een instituut verbonden zijn, kunnen het vaak niet betalen. Ondertussen heeft een uitgever als Elsevier een winstmarge van 37 procent, dat is van de malle.”

Kemp en zijn medeorganisatoren hebben een petitie opgezet; wie die tekent belooft in de komende vijf jaar minstens één keer een Diamond Open Access-artikel te publiceren. “We hebben de drempel bewust laag gehouden. Het gaat ons vooral om de solidariteit onder wetenschappers te tonen. Voor een individu is het heel moeilijk om verandering in gang te zetten, maar samen staan we sterker. Als vijfhonderd mensen de petitie hebben ondertekend – de

teller staat momenteel op 73 – publiceren we ook alle namen. Zo kun je zien wie er nog meer achter staat en anderen aanmoedigen.”

Het is niet de eerste keer dat wetenschappers van de faculteit psychologie en neurowetenschap (FPN) zich roeren in het open access-debat. Vorig jaar stapte de hele redactie van *NeuroImage*, het belangrijkste vakblad voor *imaging* neurowetenschap, op uit onvrede over het bedrag dat uitgever Elsevier van auteurs vroeg om een open access-artikel te publiceren. De redactie richtte vervolgens een nieuw Open Access journal op: *Imaging Neuroscience*.

Cleo Freriks

De petitie is te vinden op freeourknowledge.org

Pilot 'persoonlijk studieadvies' bij rechten mislukt

Toen in september 2020 het curriculum van de bacheloropleidingen Nederlands recht en Fiscaal recht op de schop ging, werd ook het bindend studieadvies (BSA) opgeschort. In plaats daarvan werd een persoonlijk studieadvies (PSA) in het leven geroepen om de tevredenheid van studenten te verbeteren. Nu, vier jaar later, gaat de stekker uit het project.

“We wilden af van het BSA, waarbij studenten het gevoel hebben dat er een zwaard boven hun hoofd hangt. Dat ze op een bepaald moment te horen krijgen dat ze niet verder mogen met hun opleiding zonder te begrijpen waarom die beslissing is genomen”, zei Sjoerd Claessens, vicedecaan onderwijs aan de Maastrichtse rechtenfaculteit, tijdens een recente commissievergadering van de universiteitsraad. Die is gevraagd om het college van bestuur te adviseren over het voorstel om het BSA opnieuw in te voeren. “Met de herziening van Nederlands recht en Fiscaal recht wilden we ook afstappen van het idee dat alles om tentamens draait. Studeren gaat om meer dan alleen studiepunten halen.” Daarom werd in 2020 het zogenoemde persoonlijk studieadvies (PSA) ingevoerd. Dit alternatief voor het BSA zou persoonlijker zijn: “We wilden graag in gesprek met studenten om erachter te komen hoe het met ze gaat en of de opleiding iets voor hen is”, legt Claessens uit. Het belangrijkste verschil is dat studenten bij het PSA uiteindelijk zelf, met advies van hun mentor, beslissen of ze doorgaan met de studie. Ze worden dus niet ‘weggestuurd’ door de faculteit.

Na een testfase van bijna vier jaar heeft het faculteitsbestuur nu toch besloten om de stekker eruit te trekken. “We kunnen nog steeds niet zeggen of het PSA een verbetering is ten opzichte van het BSA. Het beeld is vertroebeld door corona. We kunnen niet meten of studenten ondermaats presteren vanwege de (nasleep van de) coronacrisis of om andere redenen”, antwoordt Joost Sillen, opleidingsdirecteur Nederlands recht, op vragen van *Observant*. Bovendien zien ze dat sommige studenten die slechts een paar vakken hebben gehaald, alsnog jarenlang staan ingeschreven. Claessens, tijdens de vergadering van de universiteitsraadscommissie: “Het lukte ons niet om genoeg studenten (die ondermaats presteerden) ervan te overtuigen om te stoppen.”

Wat verandert er nu het BSA in september weer wordt ingevoerd? Net als bij het PSA worden persoonlijke gesprekken gevoerd met mentoren en, indien nodig, de studieadviseurs, legt Sillen uit. Maar, zoals Claessens in de U-raad zei: “Hoewel deze gesprekken nog steeds gericht zullen zijn op de persoonlijke ontwikkeling van de student, zullen mentoren ook de (juridische) procedures bij een negatief BSA toelichten.”

Simon Wirtz

serie de maatschappelijke impact van UM-onderzoek

Nieuwe opleiding? Maastrichts onderzoek bepaalt mede of die er komt

Didier Fouarge Foto: Ellen Oosterhof

Een publicatie in *Nature* of *The Lancet* lijkt tegenwoordig minder belangrijk dan de maatschappelijke impact van de bevindingen. Wat hebben UM-studies in de afgelopen jaren teweeggebracht? Deze week: Maastrichtse arbeidsmarktprognoses bepalen mede hoe het Nederlands hoger-onderwijslandschap eruitziet.

Het ministerie van Onderwijs wees eind vorig jaar een voorstel voor drie nieuwe Maastrichtse opleidingen – twee bachelors, één master – af. Er zou geen behoefte zijn aan jonge mensen met een graad in *Responsible Data Science*, *Crop Biotechnology and Engineering* of *Sustainable Bioscience*, oordeelde de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO). Die adviseert de minister over het toelaten van nieuwe opleidingen en doet dat al tien jaar mede op grond van de arbeidsmarktprognoses van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA, deel van de School of Business and Economics). Didier Fouarge is er directeur en hoogleraar.

Maastrichts onderzoek dat nieuwe Maastrichtse opleidingen de voet in elk geval voorlopig dwars zet? Ook Fouarge kan wel lachen om de ironie ervan, geeft de van oorsprong Waalse hoogleraar via Zoom toe. Het wijst in elk geval op het belang dat men buiten de universitaire muren hecht aan de prognoses, die het ROA trouwens al sinds 1986 maakt: “Hoe ontwikkelt de arbeidsmarkt zich de komende vijf of zes jaar? Welke richtingen zijn kansrijk? Wij willen met die informatie bedrijven, overheden én aankomende studenten helpen om goed beleid en goede keuzes te maken.” Het woord *helpen* is hier belangrijk, benadrukt hij: “Wij doen ons onderzoek

zo goed mogelijk, maar weten ook niet alles zeker.” Dat beseffen ze ook bij de CDHO, merkt Fouarge op. “Ze zien onze prognoses als richtinggevend, dat is echte impact”, zegt hij niet zonder trots. “Maar ze staan ook open voor het verhaal van een instelling die een nieuwe opleiding wil starten. Beargumenteerd van onze prognoses afwijken kan dus, daar biedt de commissie tegenwoordig ook meer ruimte voor dan in het verleden.”

Een lange e-mail

De vraag of het werk van het ROA maatschappelijke impact heeft, verdient echter een breder antwoord, vindt Fou-

arge. “Wij stellen ons die vraag jaarlijks – met daarbij de vraag hoe je impact meet. Op dit moment hanteren wij daar drie indicatoren voor: het aantal lezingen dat we geven voor bedrijven en andere organisaties, het aantal keren dat in de media naar ons verwezen wordt en het aantal keren dat ons onderzoek in de Tweede Kamer genoemd wordt.”

En wat Fouarge betreft, mogen we best nóg wat breder kijken: “Onlangs vroeg een van mijn contacten bij het ministerie van Onderwijs of ik kon helpen om enkele Kamervragen te beantwoorden. Ik heb hem een lange e-mail gestuurd. Ook dat is volgens mij impact: beleidsbepalers helpen om goede antwoorden te geven.”

Zulke dingen kosten tijd, beaamt hij – tijd die hij en zijn collega's maar één keer kunnen besteden. “Kijk, ook wij willen graag in topbladen publiceren. Maar tien toppublicaties op een rij gaat niet als je de uitkomsten van je onderzoek ook nog naar de maatschappij wilt brengen. Dat is niet pijnlijk. Het ROA wil – het staat zelfs in ons visiedocument – met goed onderzoek beleid informeren én inspireren. Het zou dus pas pijnlijk zijn als er in belangrijke beleidsstukken nóóit naar ons verwezen zou worden, of als er nooit een externe partij om onderzoek zou komen vragen. Ik accepteer dat ik daardoor minder publiceer dan andere economen. Ik word óók blij van onderzoek dat zijn weg vindt in beleid, of dat nou bij de landelijke wetgever is of in het onderwijsveld dat dankzij ons onderzoek zijn lessen verbetert.”

Tegen de wind in

Onbedoelde impact is er trouwens ook, vertelt Fouarge, die daar hoorbaar kriegel van wordt: ROA-onderzoek wordt ook aangehaald in discussies over het al dan niet openhouden van bestaande opleidingen, of bij getouwtrek rond de vraag hoe het beschikbare geld over verschillende onderwijssectoren verdeeld moet worden. “Daar zijn onze prognoses níet voor bedoeld”, klinkt het stellig. “Het zijn geen sovjetachtige planningsinstrumenten of een manier om te bepalen hoe je geld moet toewijzen.” Fouarge, een wielierliefhebber, vergelijkt ze liever met de weer-app die hij checkt voor hij op zijn racefiets stapt: “Die app geeft een indicatie van wat me onderweg te wachten staat en of ik 's avonds tegen de wind in terug moet fietsen. Maar ook de beste weersvoorspeller zit er weleens naast. Zo zijn onze prognoses een soort weer-app voor de beleidsmarkt – ze geven richting voor de toekomst, maar ook wij kunnen het weleens mis hebben.”

Peter Doorackers

U-raad: “Krijgen docenten het niet drukker, omdat alle stof in een kortere periode aan de orde moet komen?”

Vanaf september korter academisch jaar voor de faculteit Science and Engineering

De faculteit Science and Engineering gaat vanaf september het academisch jaar inkorten met vier weken. Dat betekent in elk geval langere zomer- en kerstvakanties. Decaan Thomas Cleij: “Het lijkt misschien geen grote wijziging, maar het is een radicale verandering van het universitaire systeem dat werkt met blokken van acht en van vier weken. Wij zijn de eerste in Nederland die zo’n drastische stap zetten.”

Tekst: Wendy Degens

Illustratie: Bas van der Schot

Het dossier ‘slimmer academisch jaar’ ligt al een hele tijd op de universitaire burelen. En hoewel de Universiteit Maastricht op dit moment uitzoekt wat het beste werkt en haalbaar is voor de hele organisatie – met als ultieme doel: werkdrukverlaging – start de faculteit Science and Engineering (FSE) na de zomer met een driejarig experiment. Het academisch jaar wordt voor alle FSE-opleidingen vier weken korter door te breken met het universitaire systeem van blokken van acht en vier weken. Dat worden periodes van zeven en drie weken. Dat ze in Randwyck toch al aan de slag gaan, heeft alles te maken met geld uit Den Haag waarmee minister Dijkgraaf vorig jaar vijftien onderwijsinstellingen, waaronder de UM, vrij baan gaf om op kleine schaal te experimenteren met een slimmer ingericht collegejaar. Dijkgraaf wil proefondervindelijk ontdekken wat werkt, en wat niet.

“We nemen een week weg tussen periode 1 en 2, en tussen 4 en 5. Daar maken we weken van zonder ingeroosterd onderwijs, zoals bij de University Colleges. Dan vinden er voor studenten bepaalde activiteiten plaats, maar wordt er geen lesgegeven”, licht decaan Thomas Cleij de pilot bij FSE toe in een van de laatste vergaderingen van een universiteitsraadscommissie. Daarbij wordt de kerstvakantie voor iedereen verlengd tot drie weken en sluit de faculteit half juni het academiejaar af. “Misschien zijn er nog herkansingen, maar de zomervakantie is zeker twee, en voor de meeste studenten drie weken langer.”

Biologen

In de faculteit zijn honderden modellen de revue gepasseerd, maar aangezien de FSE “een mini-versie is van de universiteit”,

zegt Cleij, doelend op allerlei verschillende (interfacultaire) opleidingen, waren de gevolgen soms onwenselijk. Het oorspronkelijke idee om bijvoorbeeld periode 3 (na kerst) eruit te halen, zorgde voor wrijving met de zogeheten februariinstroom. Een streep door periode 6 dan? “Ook niet handig, want dan is de tijd van het jaar dat veel biologen [onder andere bij het Maastricht Science Program, red.] veldwerk doen”, legt Cleij uit. U-raadscommissieleden vragen zich af hoe het experiment aan de FSE zich verhoudt tot de rest van de universiteit waar nog steeds wordt gewerkt met een ‘traditionele’ kalender. “Je bent begrensd in wat je wilt en kunt”, geeft Cleij toe, maar interfacultair onderwijs is nog steeds mogelijk, houdt hij de aanwezigen voor. Hoewel: hoe later in het jaar (zeker in periode 5), hoe moeilijker het wordt voor studenten en staf om elders onderwijs te volgen of te geven, omdat de weken steeds a-synchroner lopen.

Turner

De U-raad heeft meer vragen, want hoe zit het met de studiepunten, blijven die hetzelfde? (Ja) En krijgen docenten het juist niet drukker, omdat alle stof in een kortere periode aan de orde moet komen? Cleij benadrukt dat het niet de bedoe-

De kerstvakantie wordt voor iedereen verlengd tot drie weken en de faculteit sluit half juni het academiejaar af

ling is om te proppen, “we moeten slimmer nadenken over hoe we een vak vormgeven. En nee, het zal niet per se minder werkdruk opleveren met zoveel studenten en vakken, want daar verandert niets aan, maar we hopen het wel te compenseren met langere rustperiodes.”

Als het experiment succesvol is, neemt de hele universiteit het dan over, wil de U-raad weten. Volgens rector Pamela Habibović richt men zich UM-breed op een “meer integrale benadering”, dus niet alleen op de knip in de kalender. Hoewel dat laatste wel het oorspronkelijke idee was, is de UM na een rapport van onafhankelijk adviesbureau Turner (vorig jaar zomer gedeeld met de rector en alle decanen) een andere weg ingeslagen. Het jaar alleen maar inkorten

met een aantal weken zou volgens Turner géén duurzame oplossing bieden voor de werkdruk. Er zou óók aandacht moeten zijn voor onder andere de normuren, meer mensen op de werkvloer en minder administratieve rompslomp voor docenten. De UM neemt momenteel de verschillende acties onder de loep, met als hoofdvraag: wat en wanneer levert het de staf echt iets op? Wanneer krijgen ze meer rust? De pilot van de FSE wordt jaarlijks geëvalueerd; aan het einde van de rit zal moeten blijken of de knip in de kalender voor meer adempauze zorgt, of toch niet, zoals bureau Turner voorspelt als je slechts aan één knop draait.

wetenschap

Wie Maastricht zegt, zegt mergel: de lichte kalksteen siert menige gevel in Limburgs hoofdstad. Mooi, maar ook onderhoudsgevoelig: mergel is zacht, kan slecht tegen zure regen, verkleurt gemakkelijk en er ontstaan snel scheurtjes in. Er zijn methodes om daar wat aan te doen, maar die zijn niet ideaal, zeggen Floor Vervuren en Fien Eickmans. Sommige leiden juist tot ongewenste verkleuring; andere zijn “heel arbeidsintensief, omdat meteen een hele steen vervangen moet worden”.

DNA-origami

Dat moet eenvoudiger kunnen, dachten Vervuren, Eickmans en negen andere studenten van de faculteit Science and Engineering, die werden begeleid door universitair docent synthetische biologie Erik Steen Redeker. Als ‘Team SublimeStone’ (een woordgrapje, *limestone* is kalksteen) deden de elf vorig jaar mee aan iGEM, een internationale wedstrijd voor onderzoeksprojecten op het snijvlak van biologie en techniek. Hun oplossing voor het mergelprobleem? Een genetisch gemodificeerde bacterie.

Of eigenlijk twee, leggen Vervuren en Eickmans uit: de een is zo aangepast dat die “DNA-origami” maakt: een streng DNA die uit zichzelf een soort spinnenweb vormt in het scheurtje. De tweede heeft een enzym meegekregen dat met CO₂ uit de lucht bicarbonaat vormt. “Als je daar calcium bij brengt, ontstaat er calciumbicarbonaat: kalksteen”, zegt Vervuren. “Dat hebben we gedaan door beide bacteriën aan een gelletje toe te voegen dat ook calciumionen bevat.” De kalk hecht zich vervolgens aan het ‘spinnenweb’ en vult zo de scheur.

Feest

Op de website van Team SublimeStone staat een foto van een flesje met kleine witte brokjes erin: de eerste bacterieel gemaakte kalksteen van het team. “Het was heel gaaf om te zien dat het echt werkte”, zegt Vervuren. Sterker, voegt Eickmans toe: “Dat was feest.” Behalve een feestje leverde hun werk ook een gouden medaille en een top-10-klassering in de iGEM-wedstrijd op. Afgelopen week kwam daar nog een publieksprijs bij, bij de uitreiking van de jaarlijkse Prins Friso Ingenieursprijs. “Heel gaaf, dat hadden we niet verwacht”, klinkt het, al werd het, anders dan vorig jaar, wat ingetogener gevierd. “Prinses Beatrix en prinses Mabel zaten op de eerste rij”, verduidelijkt Eickmans. “Dan gil je niet als je wint.”

“Nog veel onderzoek nodig”

En nu? Ligt de gel binnenkort in de schappen van de bouwmarkt? De twee lachen: zover is het voorlopig zeker nog niet. Team SublimeStone is trots dat in korte tijd – “we hadden vier maanden voor het labwerk” – is aangetoond dat

Twee prijzen voor Maastrichtse studenten

Een darmbacterie kan mergelmuren repareren

Maastrichtse studenten kregen een bacterie die normaal gesproken in darmen huist zo ver dat die scheurtjes in mergel kan repareren. Ze werden er vorige week (opnieuw) voor bekroond. “De eerste keer dat de bacterie kalk maakte, was het feest.”

Tekst: Peter Doorakkers **Foto:** Team SublimeStone

het idee werkt. “Maar voor een praktische toepassing is nog veel onderzoek nodig”, zegt Vervuren. Daarvoor is andere apparatuur nodig dan nu bij FSE beschikbaar is, zegt Eickmans, om te testen hoe sterk de nieuw gemaakte mergel eigenlijk is. Meer onderzoek, en ook meer tijd, die toch al schaars is nu

veel teamleden in de slotfase van hun bachelor zitten en een scriptie moeten schrijven.

Niet dat het werk helemaal stilligt. Het team gebruikte tot nu toe *E. coli*, een bacterie die onder meer in de dikke darm van mensen voorkomt. Die kan echter slecht tegen hitte, reden om te kijken of

ook een andere bacterie, *Bacillus Subtilis*, gebruikt kan worden. Die vormt ook nog eens sporen, kleine ‘slapende’ deeltjes die in een steen kunnen overleven, legt Eickmans uit: “Als er een scheurtje ontstaat en er water bij komt, wordt de spore ‘wakker’. Het idee is dat die dan uit zichzelf de barst gaat vullen.”

Pleitwedstrijd in internationaal recht

Maastrichtse rechtenstudenten gaan naar Washington

“*All rise*” klonk het vrijdagochtend 15 maart in de Feestzaal van de rechtenfaculteit. Nee het was geen echte rechtszaak, maar de ‘generale repetitie’ voor een pleitwedstrijd in internationaal recht. Vier Maastrichtse studenten gaan daarvoor eind deze maand naar Washington.

Tekst: Lotte van de Loo **Foto:** Joey Roberts

Sadie Kinnersley (21 jaar) is één van hen. Maar deze ‘moot court’ is niet haar eerste keer. Tijdens de bachelor European Law School heeft de Amerikaanse al eens meegedaan aan een pleitwedstrijd op het gebied van mensenrechten, in het gebouw van het Europees Hof in Straatsburg. En met succes, haar team won en mag daar een maand stagemaken.

Dat smaakte naar meer, en dus doet de (inmiddels) masterstudente Globalisation and Law dit jaar mee aan de Philip C. Jessup International Moot Court Competition. “Het is een vakgebied waar ik me normaal nooit in begeef. Dat maakt het juist interessant.” Deze keer zit ze aan de andere kant van de tafel, als ‘verdediger’ (of ‘respondent’,

de voertaal van de wedstrijd is Engels, red.). Als tweekoppig team nemen ze het op tegen de ‘aanklager’ (*applicant*), die nu bestaat uit twee medestudenten. Een stapel papierwerk aan voorbereiding ligt bij beide partijen klaar. Maar erop spieken gebeurt bijna niet. Kinnersley: “We leren alles uit ons hoofd. Dat doet het echte Hof niet eens, maar zo kunnen ze

onze pleitvaardigheden het beste testen. Bovendien stellen ze allerlei vragen, ook buiten de casus, dus we moeten goed voorbereid zijn.” Tegenover de studenten zitten drie stafleden van de rechtenfaculteit, het denkbeeldige ‘Internationale Gerechtshof’ die tijdens de 45-minuten durende pleidooien vragen afvuren op de studenten. Die hebben overigens vrijwel altijd een antwoord paraat. En weten ze het even niet? Dan wordt er soms ook een beetje gebluft. “Zolang je het maar met zelfvertrouwen doet”, zegt ze.

Het echte Internationale Gerechtshof behandelt geschillen tussen landen, maar tijdens ‘de Jessup’ gaat het om een fictief geschil tussen fictieve landen. “De namen beginnen altijd met een A en R, van *applicant* en *respondent*. Dit jaar is de aanklager de republiek van Antrano en de verdediging het koninkrijk van Remisia”, legt Kinnersley uit. Dat klinkt kinderachtiger dan het is. Het gaat om ingewikkelde juridische problemen: de casus omvat een kleine twintig bladzijden. Kernbegrippen daarin: staatloosheid, consulaire bescherming en de bindende kracht van besluiten van de VN Veiligheidsraad.

Nu staan de vier studenten uit Maastricht tegenover elkaar, maar in de competitie zelf is de tegenpartij van een andere universiteit. Tijdens de nationale ronde in Amsterdam waren dat Nederlandse universiteiten, nu krijgen ze internationale tegenstanders. Met deelnemers van meer dan zeshonderd universiteiten is deze pleitwedstrijd de grootste wereldwijd. Nog een reden voor Kinnersley om mee te doen. Ze wil namelijk in de toekomst in het buitenland aan de slag, het liefst als mensenrechtenadvocaat. Nu mag ze nog even oefenen, vooral met langzamer praten. Want ook al is haar enthousiasme aanstekelijk, het moet wel te volgen blijven, kreeg ze achteraf te horen. Zijn dat dan de zenuwen? “Nu niet, in Amsterdam was ik wel zenuwachtig, maar ook vastbesloten om te winnen.” Eind maart vliegen de studenten samen met hun twee coaches naar Washington voor de wedstrijd. Op 6 april weten ze of ze ook die gewonnen hebben.

nieuws

Brandbrieven voor politiek Den Haag vanuit heel Limburg 'Drastische inperking van instroom buitenlandse studenten zal desastreus zijn voor Limburg'

Als de Haagse politiek mocht besluiten om de instroom van buitenlandse studenten drastisch in te perken, dan heeft dat niet alleen desastreuze gevolgen voor de Universiteit Maastricht, maar voor de hele provincie. Die boodschap, gepresenteerd in maar liefst twee brandbrieven, stuurden de UM, andere Limburgse onderwijsinstellingen, de Provincie Limburg, gemeenten van Maastricht tot Venlo, vakbonden, MKB en de Brightlands campussen afgelopen vrijdag naar politiek Den Haag.

Veertig procent minder studenten aan de UM (van 22.900 naar 13.500), 16 procent minder aan Zuyd hogeschool, een permanent verlies van 4.500 banen in de Euregio en een daling van de Limburgse economie in de volgende kabinetsperiode (vier jaar) van bijna 1 miljard euro. Dit becijferde onderzoeksbureau Panteia dat op verzoek van de universiteit en hogeschool de "economische footprint" van beide instellingen voor de stad Maastricht, de provincie en de Euregio op een rij zette. En dus ook de gevolgen, mocht de overheid besluiten om te kiezen voor het Nederlands als voertaal in het bacheloronderwijs. Dat die brieven juist nu in Den Haag belanden, zal alles te maken hebben met de vier partijen, PVV, VVD, NSC en BBB, die op dit moment serieuze stappen zetten in de richting van een nieuwe coalitie. Stuk voor stuk geen voorstanders van vergaande internationalisering van het hoger onderwijs, maar wel voorstanders van een sterke regio. Het ijzer smeden als het heet is, lijkt de Limburgse strategie.

Maatwerk

Dat zwarte scenario - Nederlands als voertaal - zal er niet komen, staat in de brandbrief van de UM en andere onderwijsinstellingen: "Inmiddels is duidelijk dat een rigoureuze stop

Foto: Shutterstock

op de instroom van internationale studenten volstrekt ongewenst is." Maar er is nog steeds veel onzekerheid. Minister Dijkgraaf werkt al maanden aan zijn wetsvoorstel 'Internationalisering in balans'. Hij wil onder andere het Nederlands in het hoger onderwijs beschermen en universiteiten die de buitenlandse instroom niet meer aankunnen, bijvoorbeeld vanwege het huisvestingsprobleem of overvolle collegezalen, tegemoetkomen.

Die knelpunten zien de universiteiten zelf ook, maar zij willen niet één generieke maatregel (alle Engelstalige bacheloropleidingen omzetten naar het Nederlands aan alle universiteiten), maar 'maatwerk'. Ze liggen immers in verschillende regio's met eigen wensen en problemen. De UM, zo benadrukt collegevoorzitter Rianne Letschert keer op keer, ligt in een grensregio die snel vergrijst en krimpt

en waarvoor de universiteit een belangrijke economische motor is. Al zet de Maastrichtse universiteit, net als de zusterinstellingen, voorlopig wel een stop op nieuwe Engelstalige bachelors, en krijgt bijvoorbeeld de beheersing van het Nederlands bij studenten en medewerkers meer aandacht.

Kaalslag voorkomen

Door de vergrijzing, zo staat in de twee brandbrieven, dreigt een forse daling van de instroom in het mbo, hbo en universiteiten. Internationale studenten kunnen dit opvangen en zo een "kaalslag", lees het verdwijnen van opleidingen, voorkomen. Los daarvan zijn de buitenlanders "van cruciaal belang om de krapte op de arbeidsmarkt op te vangen" en de ontwikkeling van de vier Brightlands campussen en de Einstein Telescoop op peil te houden.

En nee, schrijven de regionale overheden, "de kwaliteit van het onderwijs staat door de komst van internationale studenten niet onder druk, de Limburgse jeugd wordt niet verdrongen. Internationale studenten zijn in onze regio gewoon onze studenten". En hoe zit het met huisvestingsproblemen? Dat lossen we samen op, valt te lezen. En de hoge werkdruk van docenten? Ook daar is veel aandacht voor, staat er.

Behouden voor de regio

Wat betreft de toekomst: gezamenlijk zullen de verschillende partijen zich "nog meer inzetten dan nu het geval is, om buitenlanders na hun afstuderen voor onze regio te behouden". Hoe dat moet gebeuren, staat niet in de brief. Denk aan onderzoek, stages of afstudeeropdrachten voor het bedrijfsleven of de semi-publieke sector, zegt de UM-woordvoerder desgevraagd. Of een UM-project als 'Knowledge Engineering at Work' waarbij studenten twee jaar lang parttime werken voor mkb-bedrijven om te helpen met toepassingen van artificial intelligence.

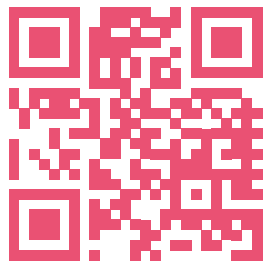
De brief vervolgt: "Weet dat waar we ervan overtuigd zijn dat de Engelse taal in het onderwijs nodig is, we ook veel moeite doen om al onze studenten met het Nederlands kennis te laten maken." Aan de UM gebeurt dat onder andere via de gratis basis cursus Social Dutch voor eerste- en tweedejaars bachelors en masters, en een cursus Nederlands B2 voor anderstaligen. Ook kent de universiteit sinds 2018 een taalbeleid voor stafleden; van hen wordt verwacht dat ze beide talen, afhankelijk van hun functie, tot op zekere hoogte beheersen. De invoering daarvan loopt nog.

Riki Janssen

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl **Aan dit nummer werkten mee** Wammes Bos, Therese Grohnert, Line-Marie Eichhorst **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Bovelander **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties

in Maastricht, belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paartjes /advertenties** Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.

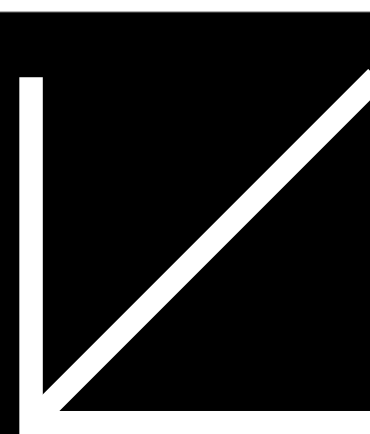
Friandises

Chocolatier

De vermaarde pralines van Maastricht

Wycker Brugstraat 55, Maastricht

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP OBSERVANTONLINE.NL

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

Wij bespreken 6xper jaar literatuur. Interesse? korriebeers@home.nl

Verbreed je kennis en netwerk en ontwikkel je tot bedrijfskundige - volg de deeltijd Opleiding Bedrijfskunde van Maastricht University: UMIO.NL/OBK

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Paartjes

Lever uw paartjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paartjes te weigeren.